

2004.30.

BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐJE

Tisztelt Képviselő-testület!

A 2004. február 17-én megtartott képviselő-testületi ülésen az ésszerűség korlátait meghaladó számú - összesen kilenc - különféle rendelet megtárgyalására és elfogadására került sor.

A Képviselő-testület ülésén rendeletek elfogadása előtt - sőt az Ügyrendi Bizottság ülésén is - hozzászólásaimban elleneztem, hogy egy ülésnapon ilyen mennyiségű rendelet megalkotására kerüljön sor. Ezen túl azt is állítottam, - ez bizonyosságot is nyert 2004. február 17-én - hogy egy képviselő-testületi ülés - figyelemmel az időkorlátokra, - nem alkalmas ilyen számú rendelet általános és részletes vitájának lefolytatására. Az ilyen módon történő „rendeletgyártást” még az úgynevezett jogharmonizációval sem lehet igazolni, mert a szükséges módosítások helyett - szerintem feleslegesen - új rendeletek megalkotására került sor, aminek következtében az eddigi gyakorlattól eltérő szerkesztésű, felépítésű, más szellemiségű és nem egy esetben törvénysértő rendeleteket fogadott el a Képviselő-testület.

A fenti állítások bizonyítására - a teljesség igénye nélkül - a mellékelt tájékoztatást adom át a Képviselő-testületnek, amely két részből áll:

1./ „Általános értékelés a rendeletek törvényességéről, a jogszabály-szerkesztésről.”

2.1 „Észrevételek az egyes rendeletekhez.” (nyolc rendeletről)

Budapest, 2004. március 30.

Üdvözlettel:

ÍTreer András

Általános értékelés a rendeletek törvényességéről, a jogszabály-szerkesztésről

Az általam átvizsgált 8 db - egy testületi ülésen elfogadott - önkormányzati rendeletben talált törvénysértéseket, ellentmondásos, félreérthető vagy éppen hiányzó rendelkezéseket, esetenként a magyar nyelv szabályainak nem megfelelő megfogalmazásokat az előző részben részletesen számbavettem, idézett jogszabályhelyekkel alátámasztva világítottam meg a hibákat. Ahol lehetett, ott szövegszerű javaslatot tettem a helyes normaszövegre. Úgy vélem, hogy e nyolc rendelet alapján megalapozott következtetéseket lehet levonni ennek a kiemelkedően fontos önkormányzati hatáskör gyakorlásának jelenlegi színvonaláról, amely Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzatát, pontosabban annak egyes szerveit jellemzi.

A vizsgálódásom eredményeit összegző anyagnak ebben a részében kizárólag az átfogó, illetve több rendeletre is kiterjedő konklúziókat tárgyalom, az áttekinthetőség érdekében (de terjedelmi korlátok miatt is) mellőzve még a példákat is, hiszen a figyelmes tanulmányozó tudni fogja, hogy az adott megállapításhoz mely hibák „illenek”.

E bevezetés lezárásaként végezetül meg kell jegyeznem, hogy a jogalkotás folyamatának összetett, bonyolult jellegéből adódóan egyes megállapításokhoz nem lehet tételes jogszabály-idézetet hozzárendelni, hanem a jogtudomány kiforrott elméleti eredményeivel, egyes, általánosan elfogadott jogelvekkel lehet - és kell - szembesíteni azok helyességét.

1. A rendelet „alkotója”, jelölése

Valamennyi rendelet bevezetőjében következetesen az szerepel, hogy „Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzat ... az alábbi rendeletet alkotja”. E következetességből nyilvánvaló a tudatos, koncepciózus használat (ami nem lenne baj, csak éppen hibás a koncepció). A hiba forrása a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (továbbiakban: Jat.) 1. § (1) bekezdésének f) pontjában keresendő:

1. § (1) A jogalkotó szervek a következő jogszabályokat alkotják:

a) az Országgyűlés törvényt,

b)

c) a Kormány rendeletet,

d) a miniszterelnök és Kormány tagja (a továbbiakban együtt: miniszter) rendeletet,

e)

f) az önkormányzat rendeletet.

Itt valóban, fehéren-feketén az áll, hogy a rendeletet az önkormányzat alkotja, akkor mi a probléma? Az, hogy a rendszerváltás előtt megszületett Jat. 1987-ben még természetesen az akkor létező „tanács”-nak biztosította ezt a jogkört, s e jogszabályhelyet **közvetlenül** azóta sem módosították! Szemléltetés céljából bemutatom az 1990. szeptember 30-i önkormányzati választásokat **megelőző napig** hatályban volt rendelkezést (a CD Jogtár időgépe segítségével):

1. § (1) A jogalkotó szervek a következő jogszabályokat alkotják:

- a) az Országgyűlés törvényt,
- b)
- c) a Kormány rendeletet,
- d) a miniszterelnök és Kormány tagja (a továbbiakban együtt: miniszter) rendeletet,
- e)
- f) a tanács rendeletet.

A közvetett „módosítást” a helyi önkormányzatokról szóló, többször módosított 1990. év LXV. törvény (továbbiakban: Ötv.) 103. § (4) bekezdése tette lehetővé azzal, hogy kimondta: a tanács jogutódja az önkormányzat.

103. § (1) E törvény alkalmazásában:

a) a képviselő-testület hatáskörébe tartozó választás, kinevezés, vezetői megbízás joga - az alpolgármester, főpolgármester-helyettes, megyei közgyűlés elnöke, alelnöke választásának kivételével - magában foglalja a felmentés, a megbízás visszavonásának jogát;

b) az egyéb munkáltatói jogon a kinevezés, vezetői megbízás, felmentés, vezetői megbízás visszavonása, az összeférhetetlenség megállapítása, fegyelmi eljárás megindítása, a fegyelmi büntetés kiszabása kivételével minden más munkáltatói jogot kell érteni;

c) az intézmény alapításának joga magában foglalja az intézmény megszüntetésének, átszervezésének jogát;

d) a 36. § (2) bekezdés b) pontjában említett munkáltatói jog magába foglalja a képviselő-testület hivatala ügykezelő és fizikai alkalmazottai feletti munkáltatói jogot is.

(2) A 33/A. §, 33/B. § és 33/C. §-ok alkalmazásában a polgármesteren az alpolgármestert, a megyei közgyűlés elnökét, alelnökét, a főpolgármestert, a főpolgármester helyettesét is érteni kell, azzal az eltéréssel, hogy a fővárosi kerületi polgármester a fővárosi közgyűlés tagja lehet.

(3) A fővárosi, megyei közigazgatási hivatal a köztársasági megbízott és hivatala jogutódja.

(4) A megszűnő tanács és szervei jogutóda a helyi önkormányzat.

Azt a tényt, hogy **nem történt módosítás**, jól mutatja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft. által szerkesztett „Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye” című CD Jogász lemezén olvasható „lábjegyzet”:

1987. évi XI. TÖRVÉNY a jogalkotásról¹

Az Országgyűlés annak érdekében, hogy a jogalkotás a társadalmi viszonyok védelmét és fejlesztését, a demokrácia kiteljesedését szolgálja, a jogrendszer egysége és áttekinthetősége fokozottan érvényesüljön, továbbá hogy az alapvető társadalmi viszonyokat szabályozó törvények meghatározó szerepet töltsenek be a jogrendszerben,² a következő törvényt alkotja:

I. fejezet

A jogszabályok

Alapvető rendelkezések

1. § (1) A jogalkotó szervek a következő jogszabályokat alkotják:

- a) az Országgyűlés törvényt,
- c) a Kormány rendeletet,
- d) a miniszterelnök és a Kormány tagja (a továbbiakban együtt: miniszter) rendeletet,
- e)
- f) az önkormányzat rendeletet.

¹ A kihirdetés napja: 1987. december 29. A törvényt az Alkotmány időközi módosításainak és a helyi önkormányzatokról szóló 1990: LXV. törvény rendelkezéseinek megfelelően átalakított szöveggel közöljük.

² Az Alkotmánybíróság 44/1998. (X. 14.) AB határozatával a preambulum "szocialista" szövegrészét megsemmisítette.

³ Az 1. § (1) bekezdésének b) és e) pontja idejétmúlt rendelkezést tartalmaz. Az f) ponthoz kapcsolódóan lásd a helyi önkormányzatokról szóló 1990: LXV. törvényt. (Lásd még a 10. §-nál, 30. §-nál, 42. §-nál.)

A jogszabályszerkesztők (nem a jogalkotók!) ekkor nem tettek mást, mint a „tanács” szó helyére beírták az „önkormányzat” szót. Igen ám, csak arra nem gondoltak, hogy a tanácsrendszer idején a tanácstagokból álló **testület neve megegyezett** a szervezet nevével, míg az önkormányzat mint szervezet több belső, hatáskörileg egymástól jól elkülöníthető szerv **összessége** (quasigyűjtőfogalma). Az önkormányzati képviselők-ből álló testület - amely ténylegesen megkapta a rendeletalkotás jogosítványát - a képviselő-testület.

A névazonosságra vonatkozó állítás alátámasztása céljából ismertetem a korabeli törvénysszöveg - 1971. évi I. törvény a tanácsokról - vonatkozó részét:

IV. fejezet

A tanács testületi működése

27. § A tanács a választási törvényben meghatározott szabályok szerint választott testület.
28. § A tanács megállapítja saját, valamint szerveinek szervezeti és működési szabályzatát.
29. § (1) A tanács hatáskörét ülésein gyakorolja.
 (2) A tanács szükség szerint, de évenként legalább négy alkalommal tart ülést.
 (3) A tanács ülése nyilvános. A tanács zárt ülést is elrendelhet.

A tanács rendelkezései

33. § A tanács rendeletet alkot vagy határozatot hoz.
34. § (1) A tanács rendeletet alkothat jogszabály végrehajtására, valamint jogi rendezést igénylő társadalmi viszonyok szabályozására. A tanácsrendeletet a helyben szokásos módon ki kell hirdetni. A tanács rendeletei működési területén mindenkre kötelező.
- (2) A tanács a lakosság jogait és kötelességeit érintő magatartási szabályt csak tanácsrendeletben állapíthat meg.

(Forrás: Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye 1945-1987, I. kötet, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1988)

A képviselő-testület „száműzését” a rendeletek bevezetőjéből azért tartom különösen megdöbbenőnek, mert a Magyar Köztársaság Alkotmánya (1949. évi XX. törvény) 44/A § (2) bekezdése - s ennek alapján az Ötv. 16. § (1) bekezdése is - egyértelműen kimondja, hogy **önkormányzati rendeletet képviselő-testület alkothat**. Aki ezt nem veszi tudomásul, az gyakorlatilag negligálja az Alkotmányt, s tagadja az önkormányzatok alaptörvényét, az Ötv-t!

44/A. § (1) A helyi képviselőtestület:

- a) önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat, döntése kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül,
- b) gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat, az önkormányzat bevételeivel önállóan gazdálkodik, saját felelősségére vállalkozhat,
- c) az önkormányzat törvényben meghatározott feladatainak ellátásához megfelelő saját bevételre jogosult, továbbá e feladatokkal arányban álló állami támogatásban részesül,
- d) törvény keretei között megállapítja a helyi adók fajtáit és mértékét,
- e) törvény keretei között önállóan alakítja ki a szervezetét és működési rendjét,
- f) önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetéseket és elismerő címeket alapíthat,

g) a helyi közösséget érintő közügyekben kezdeményezéssel fordulhat a döntésre jogosult szervhez,
 h) szabadon társulhat más helyi képviselőtestülettel, érdekeinek képviseletére önkormányzati érdekszövetséget hozhat létre, feladatkörében együttműködhet más országok helyi önkormányzatával, és tagja lehet nemzetközi önkormányzati szervezetnek.

(2) A helyi képviselőtestület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.

- - - - -

16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.

E pont címében említett másik témakört röviden kívánom tárgyalni. A vizsgált valamennyi rendelet címe helytelenül van megfogalmazva. A Jat. 62. §-ában kapott felhatalmazás alapján adta ki az igazságügy-miniszter a jogszabályszerkesztésről szóló 12/1987.(XII.29.)IM rendeletet, melynek 1. §-a határozza meg a jogszabály megjelölésének módját. A jogszabályok megjelölésének két formája van: a teljes és a rövidített. A törvények megjelölése például:

- teljes: 1988. évi I. törvény-ről,
 -rövidített: 1988: I. tv.-ről.

Az IM rendelet melléklete az 1. §-hoz kapcsolódóan valamennyi jogszabály típus jelöléséhez ad **példákat**, sajnos éppen az önkormányzati rendeleteknél nem következetes (a teljes változatnál a kihirdetés dátuma után nem tünteti fel a jogalkotó szerv szintjének megfelelő rövidítést).

Melléklet a 12/1987. (XII. 29.) IM rendelethez

Példák a jogszabályoknak és az állami irányítás egyéb jogi eszközeinek teljes, illetőleg rövid megjelölésére, a címük nélkül:

Az 1. §-hoz

A jogszabályok megjelölése

- a) 1988. évi I. törvény
1988: I. tv.
- b) 1988. évi I. törvényerejű rendelet
1988: I. tvr.
- c) A Minisztertanács 1/1988. (I. 20.) MT rendelete
1/1988. (I.20.) MTr.
- d) A Minisztertanács elnökének 1/1988. (I. 20.) ME rendelete
1/1988. (I.20.) MEr.
- e) A Minisztertanács elnökhelyettesének 1/1988. (I. 20.) MEH rendelete
1/1988. (I.20.) MEHr.
- f) A Minisztertanács tagjának, pl. az igazságügyminiszter 1/1988. (I. 20.) IM rendelete
1/1988. (I.20.) IMr.
- g) Az államtitkárnak, pl. az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnökének 1/1988. (I. 20.) ÁBMH rendelkezése
1/1988. (I.20.) ÁBMH rek.
- h) Az önkormányzat - pl. a Fővárosi Önkormányzat - 1/1991. (I. 20.) rendelete
1/1991.(I. 20.) Főv. ör.

Tekintettel azonban arra, hogy az előzőek csupán példák, ezért az Alkotmánybíróság - amely évente számtalan önkormányzati rendelet alkotmányosságát vizsgálja meg - még soha sem emelt kifogást ilyen ok miatt egy rendelet ellen sem. Néhány példa a közelmúltból:

57/2003.(XI.21.)AB-határozat tárgya:

Budapest Főváros V. kerület Belváros-Lipótváros önkormányzata képviselő-testületének az önkormányzat tulajdonában álló nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadásának feltételeiről szóló 14/1995.(VI.23.) számú önkormányzati rendelete

37/2003.(VI.26.)AB-határozat tárgya:

Szentes Város Önkormányzata Képviselő-testületének a képviselők és a bizottságok nem képviselő tagjainak tiszteletdíjáról és természetbeni juttatásáról szóló 8/1995.(111.21.)KT rendelete

A felsorolt példák nem csupán a jelölések változatosságát mutatják, hanem egyértelműen utalnak a jogalkotó *képviselő-testületre* is, melyet az Alkotmánybíróság természetesen minden aggály nélkül elfogad!

Végezetül nem lehet elmenni szó nélkül amellett, hogy egyik rendelet sem tartalmazza helyesen az önkormányzat nevét, mivel Magyarországnak nincs „Főváros” nevű települése (legalább a saját nevünket „illik” jól leírni, illetve az SzMSz-t kellene elolvasni).

E rész befejezéseként megadom példaként az egyik vizsgált rendelet helyes elnevezését:

Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének 7/2004.(II.27.)Ök. rendelete a visszatérítendő támogatásról (az „Ök.” helyett szerepelhet „Kt.” is).

2. A rendelet módosítása, hatályon kívül helyezése

„Furcsa” következetesség érvényesül az „új” rendeletek megalkotásával egyidejűleg, az azonos tárgyú korábbi rendeletek hatályon kívül helyezése során. A nyolc rendelet közül egynek nem volt előzménye (a háziorvosi körzeteknek), hétnek viszont igen, s mindegyiket hatályon kívül helyezték. Feltűnő, hogy a hét közül három még az egyéves „születésnapját” sem élte meg (kettőt 2003. június 16-án, egyet pedig 2003. április 11-én hirdettek ki).

A Jat. 17. §-a kimondja, hogy jogszabályt akkor kell alkotni, ha a társadalmi-gazdasági viszonyok változása, az állampolgári jogok és kötelezettségek rendezése azt szükségessé teszi. A jogbiztonság erősítése iránti jogos igény és a jogkövető magatartás elvárása megköveteli, hogy a jogviszonyok lehetőleg stabilak legyenek. Ezekből a követelményekből fakad az, hogy új jogszabályt csak akkor célszerű alkotni, ha az említett változások (vagy a magasabb szintű jogszabályok módosításai) olyan mértékűek, melyeket már nem lehet az eredeti módosításával érvényre juttatni. Az ésszerű módosítások áttekinthetőségét, a pillanatnyilag hatályos joganyag kezelhetőségét szolgálja az „egységes szerkezetbe foglalás” intézménye (12/1987.(XII.29.)IM rendelet 10. § (1) bekezdése).

17. § Jogszabályt akkor kell alkotni, ha a társadalmi-gazdasági viszonyok változása, az állampolgári jogok és kötelezettségek rendezése, az érdekösszeütközések feloldása azt szükségessé teszi.

- - - - -

10. § (1) A jogszabály a végrehajtására kibocsátott jogszabállyal, valamint a jogszabály a módosításaival egységes szerkezetbe foglalható. Átfogó módosítás esetén az egységes szerkezetbe foglalást el kell végezni.

Tapasztalatom szerint a vizsgált hét rendeletnél mindezekből szinte semmi sem valósult meg, s nyugodtan kijelenthetem, hogy egyetlen témakörben sem volt indokolt az „új” rendelet megalkotása a „rég” egyidejű hatályon kívül helyezése mellett. Az idézőjelet azért használom, mert esetenként csak átmásolták a korábbi rendelkezéseket. A sors iróniája, hogy gyakran éppen a rossz, hibás szabályokat vették át - melyeket valóban ki kellett volna javítani -, s a jó, bevált rendelkezéseket pedig mellőzték. Az ilyen futószalag-típusú rendeletalkotást a napjainkban időszerű, ún. eu-s jogharmonizáció sem indokolja, hiszen ezekben a rendeletekben nem voltak olyan szabályok, melyek ellentétesek lettek volna az uniós jogi normákkal.

3. A rendelet előkészítése, szerkesztése

Annak érdekében, hogy a szabályozni kívánt társadalmi viszony hatékonyan, jól funkcionálhasson, igen körültekintően kell előkészíteni a tervezett rendeletet, különös tekintettel a megfelelő szakmai egyeztetésekre.

Ismerve az önkormányzatok ilyen vonatkozásban korlátozott lehetőségeit, jól tudom, hogy nem lehetséges minden esetben például a Jat. 18. §-a által megkívánt hatástanulmány elvégzése, de meg kellene találni a módját ennek valamilyen módon való kiváltására, feltérképezni a várható pénzügyi és egyéb kihatásokat, a rendeletnek az érdekeltek körében való fogadtatását stb.

18. § (1) A jogszabály megalkotása előtt - a tudomány eredményeire támaszkodva - elemezni kell a szabályozni kívánt társadalmi-gazdasági viszonyokat, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesülését, az

érdekösszeütközések feloldásának a lehetőségét, meg kell vizsgálni a szabályozás várható hatását és a végrehajtás feltételeit. Erről a jogalkotót tájékoztatni kell.

(2) A jogszabályokat a magyar nyelv szabályainak megfelelően, világosan és közérthetően kell megszövegezni.

(3) Az azonos vagy hasonló életviszonyokat általában ugyanabban a jogszabályban, illetőleg azonos vagy hasonló módon kell szabályozni. A szabályozás nem lehet párhuzamos vagy indokolatlanul többszintű.

Az elemzett rendeletek egyes rendelkezéseinek értékelése során sajnálatos módon nem lehetett érzékelni azt, hogy a tervezet készítője birtokában volt-e az említett információknak, néha bizony pusztán csak jól-rosszul „megfogalmazott” mondatok halmazát lehet észlelni, amely „nem áll össze” egy jogszabállyá.

A rendeletek többségében az egyik általános fogyatékoság az, hogy az előkészítésben közreműködők szinte alig voltak tekintettel arra, hogy majdan ezt a rendeletet hogyan tudják használni a legfőbb érdekelték, az érintett állampolgárok (de néha még saját magukra, a jogalkalmazókra sem gondoltak). Ez a megállapítás különösen a törvényi felhatalmazáson alapuló, végrehajtási rendelet-típusú jogszabályokra vonatkozik. Feltétlenül meg kell oldani az adott magasabb szintű jogszabály vonatkozó rendelkezéseinek beépítését (ennek jól kialakult technikája van pl. a CD Jogtárban, eltérő betűtípus stb.).

A jogszabályok szerkesztése során - főleg a már említett végrehajtási rendelet-típusúaknál - törekedni kell arra, hogy saját rendeletünk kövesse a magasabb szintű jogszabály belső szerkezetét, logikáját, mert így áttekinthetőbben rendezhetők például a többféle ellátási formára kiterjedő közös szabályok, elkerülve a felesleges ismétléseket. Ez a fajta szerkesztés hiánya különösen bántó a szociális rászorultság miatt megállapítható pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 6/2004.(11.27.) számú rendeletnél. A címben is említett kétféle típusú ellátások így keverednek a rendeletben:

- átmeneti segély	pénzbeli,
- közgyógyellátás	természetbeni,
- lakásfenntartási támogatás	pénzbeli,
- temetési segély	pénzbeli,
- ápolási díj	pénzbeli.

Ezzel szemben a törvényi sorrend a következő:

- lakásfenntartási támogatás	pénzbeli,
- ápolási díj	pénzbeli,
- átmeneti segély	pénzbeli,
- temetési segély	pénzbeli,
- közgyógyellátás	természetbeni.

Itt kívánom röviden érinteni a mellékletek, függelékek problematikáját. Az kétségtelen tény, hogy a jogszabályok előírhatják, hogy az ügyfelek az erre a célra rendszeresített nyomtatványon kötelesek előterjeszteni kérelmeiket, de ez nem azt jelenti, hogy az adott rendelet mellékletében (vagy függelékében) kell közzétenni a kidolgozott mintát. Gondoljunk például a személyi jövedelemadóra: az adóbevallás terjedelmes nyomtatványait még soha sem dolgozták ki a törvényhez, hanem a **jogalkalmazó APEH** állította össze, precízen ügyelve az aktuális szabályoknak megfelelő kidolgozásra. Tudom, hogy a XVI. Kerületi Önkormányzatnál ennek a gyakorlata - különösen a szociális igazgatásban - korábban alakult ki, de célszerű lenne ezzel felhagyni. A nyomtatványformát csak ott indokolt továbbra is előírni (de nem kidolgozni!), ahol az ügyfél sok adatot köteles közölni, mert ez megkönnyíti és meggyorsítja a kérelem elbírálását, minimálisra csökkenthető a hiánypótlási felhívások száma stb. A kidolgozás mellőzése azért is fontos lenne, mert a jelenlegiek igen nehézkesen áttekinthetők, mivel azokban keveredik az érdemi adatszolgáltatás az ügyfélnek szóló tájékoztatóval (nem „kitöltési útmutató”-ra gondolok, hanem az ügygel kapcsolatos általános információkra). Az utóbb említett tájékoztatóra természetesen szükség van, de azt bővebben - és közérthetően! -, önálló szórólapokon kellene elkészíteni. Végezetül azt a formai hibát kívánom szóvá tenni, hogy a kérelem-nyomtatványokon teljesen feleslegesek (mert megtévesztőek) az elbírálást végző polgármesteri hivatali szervezeti egységek „fejléce”, hiszen ezeket nem ők írják saját maguknak!

4. A rendelet indokolása

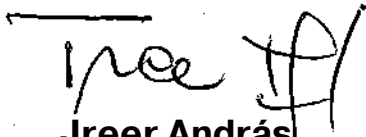
Sajátos szerepe van az önkormányzati rendeleteknél az indokolásnak. Magasabb szintű jogszabályok ezt tételesen nem írják elő (de a saját SzMSz előírhatja), alkalmazása mégis helyénvaló, jól bevált (ismereteim szerint a fővárosban általánosan alkalmazzák az önkormányzatok). Az indokolás gyakorlatilag a döntéshozatal elősegítéseként funkcionál, megalapozhatja a tervezet elfogadását, vagy akár módosító indítványok be-terjesztéséhez nyújthat támpontot. Még fontosabb szerepe lehet „alternatív” rendelkezések esetén (ez a technika mintha az elmúlt időszakban „kiment volna a divatból”, holott az lenne a kívánatos, hogy az előterjesztő mutassa be az egyeztetések során felmerült, akár kisebbségben maradt megoldási javaslatokat is).

A vizsgált rendeletekhez csatolt „indokolások”-ban elvértve fordulnak elő valódi érvek, melyek a jogalkotó szándékát fejezik ki, sokkal inkább valamiféle fura tartalomjegyzékek, hogy az egyes paragrafusok, bekezdések

mit tartalmaznak. Valódi indokolásra különösen akkor van szükség, amikor az adott témakörben már van rendelet, hogy mi teszi szükségessé a korábbiak a hatályon kívül helyezését, miben, milyen mértékben, hogyan változik az új szabályozás stb.

Az általános értékelésem összefoglaló summázatára talán nincs szükség, mivel reményem szerint abból jól kiolvasható a sürgető feladat: radikális változtatásokat kell végrehajtani a „rendelet-gyárrá” alakult polgármesteri hivatalban a jogszabályok előkészítése, kidolgozása, beterjesztése során, s egyúttal a képviselő-testületnek, polgármesternek, szakbizottságnak is igényesebbnek kell lenniük a lakosságot közvetlenül érintő döntéseik meghozatalakor.

Budapest, 2004. március 29.

Jreer András
önkormányzati képviselő

Észrevételek az egyes rendeletekhez

4/2004.(11.27.)Ökrendelet(háziorvosikörzetek)

1. Indokolatlan a rendeleti forma alkalmazása. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. § (2) bekezdése csupán azt mondja ki, hogy a képviselő-testület állapítja meg a körzeteket, de annak formáját nem határozza meg. Ez célszerű is, hiszen az egyes körzetekben sűrűn lehetnek változások (pl. új ingatlanok felépítése a házszámmal jelölt közterület „határán”, utcanévváltozás stb.), s akkor minden egyes alkalommal módosítani kellene a rendeletet. A körzetek megállapítása egyébként is inkább technikai jellegű, s nincs szükség a rendeletalkotás során érvényesítendő garanciális (pl. minősített többség a szavazáskor) követelményekre.

152. § (1) A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

(2) A települési önkormányzat képviselő-testülete megállapítja és kialakítja az egészségügyi alapellátások körzeteit, több településre is kiterjedő ellátás esetén a körzet székhelyét.

(3) A helyi önkormányzat biztosítja a tulajdonában vagy használatában levő járóbeteg-szakellátást, illetőleg fekvőbeteg-szakellátást nyújtó egészségügyi intézmények működését.

2. Indokolatlan és érthetetlen, hogy a körzetek esetleges módosítására miért kap kizárólagos javaslattevési jogot az Egészségügyi Szolgálat vezetője. A kérdés természetéből következik, hogy mások is szükségesnek láthatnak módosításokat (pl. az érintett háziorvosok, az önkormányzati egyéni képviselők választópolgáraiak észrevételei alapján, a szakbizottság stb.), s ezeket kizárni nem helyes. Az más dolog, hogy az Egészségügyi Szolgálat vezetője kaphat különböző jogosítványokat (pl. véleményezheti az indítványokat). Itt jegyzem meg, hogy különösen feltűnő a szakbizottság közreműködésének mellőzése (lehet, hogy a gyakorlatban ez nem így van, de a rendeletből ez nem tűnik ki).

3. A rendeletből teljesen kimaradt a jegyző kötelessége e témával kapcsolatban, nevezetesen az, hogy a körzeteket köteles **közszemlére kitenni, s az esetleges változásokat folyamatosan aktualizálni kell** (16/1972.(IV.29.)MT rendelet 13/D §-a, melyet az 55/1992.(111.21.)Korm. rendelet 2. §-a iktatott be).

13/D. § (1) Az orvosválasztás elősegítése céljából a települési önkormányzat jegyzője közszemlére teszi az orvosi körzetek területi elhelyezkedését, valamint a körzetek lakosságának orvosi alapellátását végző háziorvosok nevét és képesítési adatait. A háziorvosi körzeteket érintő változásokat - ideértve a háziorvos helyettesítését, illetve a személyében bekövetkezett változást - a közszemlére tétel során folyamatosan aktualizálni kell.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően minden orvos a Magyar Orvosi Kamara orvosetikai normáival és az egészségügyi dolgozók rendtartásában foglaltakkal összhangban tájékoztatást adhat saját személyéről és gyógyító munkájának tárgyi feltételeiről. Az orvos e tevékenysége során más orvosra vonatkozóan semmilyen tényt, adatot nem közölhet.

10/2004.(II.27.)Ökrendelet (tehetséges tanulók)

1. A rendelet egyik legfontosabb része az 5. § (2) bekezdése - mi minősül kiemelkedő eredménynek -, mégis olyan értelmetlenül, ellentmondásosan van megfogalmazva, hogy szinte értelmezhetetlen, s így alkalmazhatatlan. A hibák:

- nem derül ki, hogy a pályázat kiírását megelőző **mindkét** tanévben, vagy azok **egyikében** kell elérni a kívánt helyezést;
- a d) pontban említett kerületi versenyeknél ismét szerepel a „két alkalommal” kitétel, kérdés, hogy ez kétszer két, tehát négy alkalmat jelent-e vagy sem;
- tekintettel arra, hogy a (2) bekezdés egyetlen mondat, így az a-d) pontok értelmezhetőek együttes feltételként, ami nyilvánvalóan nem volt a jogalkotó célja. Ha egymástól elkülönülő, önálló feltételként kívánják alkalmazni, akkor így kellene megfogalmazni: „a)... helyezést ért el, **vagy** b) országos ..., **vagy** c) fővárosi ..., **vagy** d) bármely...”

2. Ugyancsak szükséges lenne egy kivételes szabály beiktatása, mivel egyes művészeti, illetve sportterületen nem mindig rendeznek évente nagyobb versenyeket, illetőleg olyan speciális terület is lehet, ahol egyáltalán nem rendeznek versenyeket, de a tanuló **egyénileg** mégis valamilyen kiemelkedő eredményt produkál (pl. az elmúlt napok egyik szenzációs híre volt, hogy egy 16 éves diákot meghívtak a NASA Mars-szondájának programja vezényléséhez).

3. A 9. § úgy rendelkezik, hogy a támogatás a 2. sz. melléklet szerinti támogatási szerződés megkötése után, az abban foglaltak szerint folyósítható. Az ilyen szerződés előírása teljesen érthetetlen, jogszerűtlen és nem utolsó sorban célszerűtlen is. A „szerződés-minta” hivatkozik a Ptk-ra, amely azonban támogatási szerződést nem ismer. A Polgári Törvénykönyv összesen **24 féle** szerződést (pl. adásvételi, szállítási, vállalkozási, közüzemi, bérleti, öröklési stb.) nevesít, s ezek néhány további alfaját. Ehhez a „támogatási szerződés”-hez tartalmilag a Ptk. ún. „díjkitűzése” áll a legközelebb, de a Kommentár éppen azt hangsúlyozza, hogy ez ki-

fejezetten **egyoldalú aktus**, a díjkitűző nem állhat el a szándékától, ha az arra jogosult teljesítette az előírt feltételeket. Szerződéskötésről azért sem lehet szó, mivel a felek nem állapodnak meg valamilyen **majdani** jogokról és kötelezettségekről, hanem a **tanuló valamit előbb teljesít**, az Önkormányzat pedig azt **utólag honorálja**.

592. § (1) Ha valaki meghatározott teljesítmény vagy eredmény létrehozójának nyilvánosan díjat ígér, a díjat köteles kiszolgáltatni annak, aki a megszabott követelménynek eleget tett. E kötelezettség akkor is terheli, ha a teljesítményt vagy eredményt a díjkitűzésre tekintet nélkül hozták létre.

(2) Ha a megszabott követelménynek többen együttesen tettek eleget, a díjat közöttük közreműködésük arányában, ha pedig ezt nem lehet megállapítani, vagy a követelménynek többen külön-külön tettek eleget, egyenlő arányban kell megosztani.

(3) A díjkitűzésre irányuló ígéret visszavonása csak akkor érvényes, ha a díjkitűző a visszavonás jogát kifejezetten fenntartotta, és a visszavonás az eredmény megvalósulása előtt legalább ugyanolyan nyilvánosan történt, mint a díjkitűzés.

A díjkitűzés olyan egyoldalú jognyilatkozat, amelyben valaki meghatározott teljesítmény vagy eredmény létrehozójának nyilvánosan díjat ígér. A nyilvánosság köre közömbös. Nyilvánosnak minősül, egy országos napilapban való közzététel, amikor többszáz ezer ember értesül a felajánlásról, de nyilvánosnak minősül a díjkitűzés például egy zártkörű, kizárólag szakemberek részére meghirdetett pályázat esetén is. A díjnak pénznek, illetőleg valamilyen vagyoni értékű juttatásnak kell lennie, amely a kitűzésben meghatározott eredmény vagy teljesítmény létrehozására, illetőleg elérésére ösztönöz. A teljesítmény, illetőleg az eredmény, amelyért a díjat a kitűző szolgáltatja, bármilyen, ténylegesen elérhető eredmény vagy elvégezhető tevékenység lehet (például valamely elveszett dolog felkutatása, illetőleg visszaszolgáltatása, reklámszöveg elkészítése, valamilyen frappáns elnevezés kitalálása például egy elkészült üzletközpont, valamilyen művészeti vagy zenei alkotás az adott eseményre stb.). A díjkitűzés, bár kétségtelen, hogy jelenthet vagyoni előnyt, a kitűzésben szereplő magatartás vagy eredmény a díjkitűző részére mégsem tekinthető visszerhes ügyletnek.

A díjkitűzés mindig egyoldalú jogügylet, amely egyszeri szolgáltatásra kötelez, szemben a közérdekű célra való kötelezettségvállalással, amelynek fő formájában a kötelezettségvállaló az általa meghatározott közérdekű célra való ingyenes vagyoni szolgáltatás folyamatos teljesítését ígéri. (Létezik a kötelezettségvállalásnak egyszeri szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalása is.)

Végül még egy „fából vaskarika” a szerződésből: a támogatott tanuló törvényes képviselője (aki többnyire az egyik szülő) köteles a tanuló nevére kiállított számlákkal elszámolni. Ki állítja ki ezeket a számlákat, csak nem a szülő?! Mire lehet fordítani a támogatást, mit lehet vásárolni a pénzből? A napi élelmiszer tekinthető a tanulmányok folytatására fordított kiadásnak? Egyszerűen képtelenség ez az öncélú túlbiztosítás!

8/2004. (11.27.) Ökrendelet (szoc. szolg. térítési díja)

1. Az első, legfeltűnőbb hiba az, hogy a rendelet jóval szűkebb körben tartalmaz szabályozást, mint amire a felhatalmazó törvényi rendelkezés kifejezetten utal. A szoc. tv. (1993. évi III. törvény) 92. § (2) bekezdése szerint a **térítési rendeletben** kell szabályozni:

- a személyi gondoskodás formáit,
- az ellátás igénybevételeire irányuló kérelem benyújtásának módját,
- az intézményvezető milyen esetekben köteles külön eljárás nélkül ellátást nyújtani,

- külön eljárás keretében milyen esetekben biztosítható az ellátás,
- az ellátás megszüntetésének eseteit és módjait.

Az elsőként említett szabályozás közvetett módon (az ellátást nyújtó intézmények felsorolásával) még úgy-ahogy megtörtént, de a többi még nyomokban sem fedezhető fel, holott a felsorolásból is érzékelhető, hogy milyen fontos és kényes kérdésekről van szó. Az Alkotmánybíróság gyakorlata egyébként azt mutatja, hogy az egyik legsúlyosabb mulasztásnak azt tekinti, ha a felhatalmazott jogalkotó szerv nem tesz eleget a törvényi felhatalmazásban meghatározott kötelezettségének.

92. § (1) A helyi önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról rendeletet alkot.

(2) Ha törvény másként nem rendelkezik, a helyi önkormányzat az (1) bekezdés szerinti rendeletben szabályozza

- a) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodás formáit;
- b) az önkormányzat által biztosított ellátás igénybevételére irányuló kérelem benyújtásának módját;
- c) azt, hogy az intézményvezető milyen esetekben köteles külön eljárás nélkül ellátást nyújtani;
- d) azt, hogy külön eljárás keretében milyen esetekben biztosítható ellátás;
- e) az ellátás megszüntetésének eseteit és módjait;
- f) a személyes gondoskodásért fizetendő térítési díjak mértékét, a fizetésre kötelezettek körét, a térítési díj csökkentésének, illetve elengedésének eseteit és módjait;
- g) az intézményvezető és az ellátást igénybe vevő között kötendő megállapodással összefüggő kérdéseket.

2. A következő - ugyancsak súlyos - hiba az, hogy az 1. §-ban elfelejtették a rendelet hatályát kiterjeszteni az egyes **szolgáltatásokat igénybevevőkre**. Ez olyan durva mulasztás, hogy a 3. §-tól kezdődően tulajdonképpen okafogyott lenne az egész rendelet, hiszen ha valakire nem terjed ki egy jogszabály, akkor az semmiféle kötelezettséget sem állapíthat meg a terhére! Az 1. § megfelelő kiegészítésével természetesen helyreáll az egyensúly.

3. Az intézményi térítési díjat nem az Önkormányzat, hanem annak egyik szerve, a Képviselő-testület állapítja meg. E két fogalomról bővebben az általános részben kívánok majd szólni, itt elegendőnek tartom csupán a tényt közölni azzal, hogy a Belügyminisztérium hivatalos Hatásköri jegyzéke is a képviselő-testületet tünteti fel.

A 3. § (3) bekezdésének egy másik - számomra érthetetlen - fogyatékossága az, hogy az „Önkormányzat” előre megköti a saját kezét azzal, hogy kimondja: a térítési díjat évente két alkalommal határozhatja meg. Miért? A díjak meghatározása általában nem előzetes elhatározás kérdése, hanem többnyire szorító gazdasági kényszer. Ennek ellenére még az is előfordulhat, hogy elegendő lesz egy évben egyszer meghatározni,

vagy jogszabály-változás miatt akár háromszor is. Mi értelme van ilyen felesleges kötöttséget vállalni (amit azután „illik” komolyan venni)?

4. A 7. § (2) bekezdésében a mellékletekre való utalás félreérthető módon van megfogalmazva, mivel a két intézmény „és”-sel van egybe-kapcsolva, az „illetve” kifejezés miatt pedig arra gondolhatunk, hogy az intézmények maguk dönthetik el, hogy melyik mellékletet kívánják alkalmazni. A helyes megfogalmazás ez lenne:

„A Területi Szociális Szolgálat által nyújtott szolgáltatásokért az 1. sz. melléklet, az Egyesített Bölcsőde által nyújtott szolgáltatásokért pedig a 2. sz. melléklet szerinti jövedelemhatárok figyelembevételével kell a személyi térítési díjakat megállapítani.”

Megjegyzem, hogy a mellékletek is igen pongyola módon vannak összeállítva (még címük és fejlécük sincs), nem derül ki, hogy mely időponttól alkalmazandók stb. Egy ilyen tartalmú melléklet igen fontos információforrás (pl. kifüggesztendő az intézményben), ezért szinte önálló életet élve is világosnak kell lennie (a jó melléklet megszerkesztésére terjedelmi korlátok miatt nem vállalkozom)!

5. A 2. sz. melléklet tartalmilag is súlyosan kifogásolható, jelenlegi összeállításában alkotmány sértőnek minősíthető, mivel a személyi térítési díjak megállapításakor figyelmen kívül hagyja az igénybevevők tényleges jövedelmi viszonyait.

A 2. sz. melléklet a bölcsődei személyi térítési díj 50, 75, illetve 100 bónának megtérítését akként állapítja meg, hogy a két szülő **együttes jövedelmét** veszi számításba, mellőzve a legfontosabb meghatározó tényezőt, a családban élő gyermekek számát. Ebből az következik, hogy a **két-, illetve három gyermekes** családokban, a szülők relatív magasabb jövedelme ellenére **alacsonyabb összegű** az egy főre jutó nettó jövedelem, mint a legalacsonyabb kategóriába tartozó, de egy gyermekes családokban, mégis az előbbieket fizetnek nagyobb térítési díjat. Számpéldával érzékeltetve az elmondottakat:

Szülők együttes jövedelme	Térítési díj	Egy főre jutó jövedelem		
		1	2	3
gyermekes családokban				
114.000	173	38.000	28.500	22.800
120.000	276	40.000	30.000	24.000
180.000	276	60.000	45.000	36.000
186.000	345	62.000	46.500	37.200

Ezekből a számokból jól látható a kifejtett ellentmondás: 120 ezer forintos összjövedelemnél kevesebb jut a 2 gyermekes családokban, mint a 114 ezerforintos 1 gyermekes családban, de még a legmagasabb kategóriába sorolt 186 ezer Ft-os, 3 gyermekes családban is kisebb az 1 főre jutó jövedelem, 37.200 Ft a 38.000 Ft-tal szemben, az előbbiek mégis 345 Ft-ot, utóbbiak pedig csak 173 Ft-ot fizetnek! Elképesztő aránytalanság, a legelemibb szociális követelmény durva semmibevétele!

Az 1. sz. melléklet is tartalmaz néhány logikátlanságot, de ezek legalább nem törvénysértők, pl. érthetetlen az 1 főre jutó jövedelem-kategóriák túlzott szétaprózása (26 féle, míg a 2. sz. mellékletben csak 3 féle van), s azok tagolása is helyenként furcsa módon ingadozik (általában 1000 Ft-onként emelkedik, de a középmezőnyben kétszer egymásután - 42000 Ft után - 3-3 ezer forintoként ugrik, míg 52000 Ft után csak 500 Ft-tal). Ez is mutatja a szakmai koncepciótlanságot, a rögtönzést.

Meggyőződésem szerint a 2. sz. melléklet teljesen nyilvánvalóan törvénysértő, ezért az általam kifejtett elvek figyelembevételével elkészítettem egy „minta-mellékletet” (amely természetesen egyedi, de nem szubjektív!). Ebben a mintában még tudatosan használom az egyébként helytelen jogszabály címet.

2. sz. melléklet
a 8/2004.(11.27.)Fővárosi
XVI. Kerületi önkormányzati rendelethez

Az Egyesített Bölcsőde személyi térítési díjai

2004. április 1-jétől

1 főre jutó havi nettó jövedelem	Személyi térítési díj fő/nap
- 23.200 Ft-ig	173 Ft
23.201 - 29.000	200 Ft
29.001 - 38.700	228 Ft
38.701 - 46.400	255 Ft
46.401 - 54.000	283 Ft
54.001 - 62.000	311 Ft
62.001 Ft felett	345 Ft

6. Bevallom, hogy a 7. § (5) bekezdését egyszerűen nem értem. Hogyan értendő az, hogy „A (4) bekezdés a) pontjában meghatározott gyermek után az intézményi térítési díj további 50 %-át kedvezményként kell biztosítani”. A (4) bekezdés a) pontja szerint a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek az intézményi térítési díj 50 %-át kedvezményként kapják, akkor az (5) bekezdés alapján a másik 50 %-ot is elengedik - tehát ingyenes lesz nekik -, vagy az 50 %-nak az 50 %-át, azaz az egésznek az egynegyedét? Ha az előző variáció a helyes, akkor miért nem azt írják, hogy az említettek számára ingyenes a gyermekétkeztetés igénybevétele.

(Zárójelben jegyzem meg - s nem kívánok humorizálni -, hogy a (4) bekezdés a) pontja szerint a **gyermekek** 50 %-át kell kedvezményként biztosítani, nem pedig számukra az intézményi térítési díj felét!)

7. Az eddigiekhez képest csupán apró fogyatékoság az, hogy a 9. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendelet rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult ügyekben kell alkalmazni, holott itt nem ügyekről van szó, hanem **szolgáltatások nyújtásáról, illetve igénybeviteléről!** Nagy különbség. A helyes megfogalmazás ez lenne: „Rendelkezéseit a hatálybalépését követően igénybevett szolgáltatások tekintetében kell alkalmazni.”

11/2004. (II. 27.) Ök rendelet (oktatási intézni, térítési és tandíja)

1. A rendelet egyik legfeltűnőbb hiányossága az, hogy teljes egészében mellőzi a térítési díj és a tandíj fizetési kötelezettséget megalapozó szolgáltatások részletes ismertetését, megelégszik a közoktatási törvény (1993. évi LXXIX. törvény) vonatkozó rendelkezésére való utalással. Egy olyan jogszabály esetében, amely a lakosság széles rétegeit közvetlenül érinti, és az oktatási intézmények által nyújtott szolgáltatások túlnyomó többsége közismerten **ingyenes**, nyilvánvalóan részletesen ismertetni kell a **kivételeket**, melyekért fizetni kell. Nem várható el a szülők tömegétől, hogy a közoktatási törvényt forgassák ahhoz, hogy megtudják: kell-e fizetniük vagy sem! A hibát még súlyosbítja az a körülmény, hogy a most hatályon kívül helyezett rendelet - nagyon helyesen - tartalmazta a fizetős szolgáltatásokat, tehát egyszerűen csak át kellett volna venni a korábbi rendelkezést.
2. Az áttekinthetőség érdekében itt ismertetem - egybefüggően - az ingyenes szolgáltatásokra, valamint a térítési díj, illetve tandíj elle-

nében igénybe vehető szolgáltatásokra vonatkozó törvényi rendelkezéseket:

Az ingyenesen igénybe vehető szolgáltatások

114. § (1) A helyi önkormányzatok és az állami szervek által fenntartott nevelési-oktatási intézményekben, továbbá a helyi önkormányzati feladatellátás keretében ingyenesen igénybe vehető szolgáltatások:

a) az óvodában

- az óvodai foglalkozások [24. § (1) bekezdés] szükség esetén logopédiai, dyslexia-megelőző foglalkozás, a sajátos nevelési igényű gyermeknek napi két óra felzárkóztató foglalkozás,

- a gyermekek rendszeres egészségügyi felügyelete,

- az óvoda létesítményeinek, eszközeinek használata az ingyenes szolgáltatások igénybevételéhez;

b) az általános iskolában, illetve az általános műveltséget megalapozó évfolyamokon minden esetben, továbbá

- a 115-116. §-ban meghatározott kivétellel - a szakiskolában és a középiskolában

- a tanórai foglalkozások [52. § (3)-(11) bekezdés];

- a nappali oktatás munkarendje szerinti oktatásban az első és a második szakképesítésre való felkészülés, valamint ennek keretében és - a 27. § (8) és (10) bekezdésében meghatározott esetben - a felzárkóztató oktatásban, illetve a munkába álláshoz, életkezdéshez szükséges ismeretek átadásakor a gyakorlati képzéshez biztosított munkaruha, egyéni védőfelszerelés (védőruha) és tisztálkodási eszköz;

- az első-tizedik évfolyamon az évfolyamismétlés, a tizenegy-tizenharmadik évfolyamon és a szakképzési évfolyamon első alkalommal évfolyamismétlés, továbbá második és további alkalommal az évfolyamismétlés abban az esetben, ha arra nem azért van szükség, mert a tanuló a tanulmányi követelményeket nem teljesítette;

- az 52. § (7) bekezdésében meghatározott időkeret terhére szervezett tanórán kívüli foglalkozás, beleértve a tanulmányi és szakmai versenyeket, diáknapokat, az énekkart, kórust, a pedagógiai programban szereplő más művészeti tevékenységet, az iskolai sportkört, a mindennapos testedzést, a házibajnokságot, az iskolák közötti versenyt, bajnokságokat is;

- a tanítás kezdete előtti, az étkezés ideje alatti felügyelet, továbbá a tizedik évfolyam végéig a napközis és tanulószobai foglalkozás;

- a felvételi vizsga, az osztályozó vizsga, a köztes vizsga, a különbözeti vizsga, a javítóvizsga, a szakmai alkalmassági vizsga, pályaalkalmassági vizsgálat;

- a tanulói jogviszony fennállása alatt az alapműveltségi vizsga, az érettségi vizsga, az első és második szakmai vizsga; valamint a tanulói jogviszony fennállása alatt megkezdett vizsga esetén a pótlóvizsga és első alkalommal a javítóvizsga;

- az iskolai létesítményeknek (könyvtár, laboratórium, számítástechnikai központ, sport- és szabadidő létesítmények), eszközeinek használata az ingyenes szolgáltatások igénybevételéhez;

c) kollégiumban a b) pontban meghatározott oktatásban való részvétel esetén

- a kollégiumi foglalkozások [53. § (7) bekezdés];

- a lakhatási feltételek -jogszabályban meghatározott szakmai normatíváinak megfelelő - biztosítása;

- a folyamatos pedagógiai és a rendszeres egészségügyi felügyelet;

- a kollégium létesítményeinek, eszközeinek (könyvtár, laboratórium, számítástechnikai központ, sport- és szabadidős létesítmények stb.) használata az ingyenes szolgáltatások, a lakhatás igénybevételekor;

- sajátos nevelési igényű tanuló esetén az állapotának megfelelő teljes ellátás.

(2) A sajátos nevelési igényű tanuló esetén az oktatásban való részvétel és a kollégiumi ellátás minden esetben ingyenes.

(3) Ingyenes a fejlesztő felkészítés [30. § (6) bekezdés], a pedagógiai szakszolgálatok (34. §) igénybevétele.

(4) Az ingyenes szolgáltatások körében a nevelési program, a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó, a mindenki számára előírt tananyag megismerését, feldolgozását, a mindennapi testedzést szolgáló, intézményen kívüli kulturális, művészeti, sport- vagy más foglalkozást, kirándulást, erdei iskolát a nevelési-oktatási intézmény költségvetésének terhére lehet megszervezni. Az iskolaszék - annak hiányában az iskolai szülői szervezet (közösség) és az iskolai diákönkormányzat - meghatározhatja azt a legmagasabb összeget, amelyet a nevelési-oktatási intézmény által szervezett, nem ingyenes szolgáltatások körébe tartozó program megvalósításánál nem lehet túllépni.

A térítésidő-fizetési kötelezettség

115. § (1) A helyi önkormányzatok és az állami szervek által fenntartott nevelési-oktatási intézményekben, továbbá a helyi önkormányzati feladatellátás keretében térítési díj ellenében igénybe vehető szolgáltatások:

a)

b) a 114. §-ban fel nem sorolt, tanórán kívüli foglalkozások, az iskolai oktatás tizenegyedik évfolyamától és az iskolai szakképzési évfolyamon a napközis foglalkozás és a tanulószoba;

c) az alapfokú művészetoktatási intézményben

- heti hat tanórai foglalkozás a főtárgy gyakorlatának és elméletének elsajátításához, évenkénti egy meghallgatás (vizsga) és egy művészi előadás, egy alkalommal - tanulmányi eredmények nem teljesítése miatt - az évfolyam megismétlése,

- az iskola létesítményeinek, felszereléseinek igénybevétele, használata e szolgáltatások körében;

d) a - nappali oktatás munkarendje szerint szervezett oktatás kivételével - felnőttoktatásban a tizenegyedik évfolyamtól a gimnáziumban és a szakközépiskolában, valamint a szakközépiskolában vagy szakiskolában első szakképesítés megszerzésekor a szakképzési évfolyamon a 114. § (1) bekezdésének b)-c) pontjában felsoroltak.

e) gimnáziumban, szakközépiskolában a tizenegyedik évfolyamtól kezdődően, továbbá szakközépiskolában, szakiskolában a szakképzési évfolyamon tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt az évfolyam második alkalommal történő megismétlésekor a 114. § (1) bekezdés b)-c) pontjában meghatározottak;

f)

(2) Az (1) bekezdés e) pontjában foglaltakat a felnőttoktatásban részt vevők tekintetében is alkalmazni kell.

(3) A gyermek, tanuló a nevelési-oktatási intézményben igénybe vett étkezésért jogszabályban meghatározottak szerint térítési díjat fizet.

A tandíjfizetési kötelezettség

116. § (1) A helyi önkormányzatok és az állami szervek által fenntartott nevelési-oktatási intézményekben, továbbá a helyi önkormányzati feladatellátás keretében tandíjért igénybe vehető szolgáltatások:

a) alapfokú művészetoktatásban a 115. §-ban meghatározottakat meghaladó tanórai foglalkozás, a huszonegyedik életév elérésétől pedig minden tanórai foglalkozás;

b) a 114-115. §-ban meghatározott kivétellel szakképesítés megszerzésekor a 114. § (1) bekezdésének b)-c) pontjában felsoroltak;

c) az óvodában, az iskolában, a kollégiumban a nevelési, illetőleg a pedagógiai programhoz, a helyi tantervhez (alaptevékenységhez) nem kapcsolódó nevelés és oktatás, valamint az ezzel összefüggő más szolgáltatás;

d) gimnáziumban, szakközépiskolában a tizenegyedik évfolyamtól kezdődően, továbbá a szakközépiskolában vagy a szakiskolában a szakképzési évfolyamon tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt az évfolyam harmadik és további alkalommal történő megismétlésekor a 114. § (1) bekezdés b)-c) pontjában meghatározottak;

e) a tanulói jogviszony megszűnése után megkezdett alapműveltségi vizsga, érettségi vizsga és szakmai vizsga - beleértve a javító- és pótlóvizsgát is -, továbbá a tanulói jogviszony fennállása alatt megkezdett, de be nem fejezett vizsga esetén a második vagy további javítóvizsga.

(2) Az (1) bekezdés d)-e) pontjában foglaltakat a felnőttoktatásban részt vevők tekintetében is alkalmazni kell.

3. A 6. § (1) bekezdésében tárgyalt „szociális helyzet alapján adható kedvezményekről nem derül ki egyértelműen, hogy a jogalkotó „önkormányzat” ezeket kötelező erejű, ún. kógens szabályként alapította-e meg, vagy a mérlegelési jogkörbe tartozó megengedő erejű, ún. diszpozitív szabályként. A „csökkenteni lehet” kifejezés a diszpozitív jellegre utal, holott a megszabott egyértelmű feltételek megléte esetén általában a kógens jelleget kifejező „csökkenteni kell” szövegezés lenne helytálló. Az egyértelmű megfogalmazás azért különösen fontos, mivel a 7. § (1) bekezdése a térítési díj és a tandíj megállapítását az intézményvezető hatáskörébe utalja, s a nagyobb számú jogalkalmazóra tekintettel nem kívánatos az esetleges eltérő gyakorlat kialakulása.

7/2004.(11.27.)Ökrendelet(visszatérítendő támogatás)

1. A 2. § (1) bekezdésében érthetetlen a „költségvetés-nyilvántartásának” kifejezés, mit akar ez jelenteni? Valószínűleg elírási hiba.
2. A 4. § (2) bekezdése **durván törvénysértő**, mivel a Polgári Törvénykönyvről szóló, többször módosított 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 114. § (2) bekezdésébe ütközik! Ez a rendelkezés - és a hozzáfűzött kommentár - világosan kimondja, hogy kölcsönszerződés biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat kikötni **nem lehet**.

114. § (1) Ha jogszabály vagy bírósági határozat a rendelkezés jogát kizárja vagy korlátozza, az e tilalommal, illetőleg korlátozással ellentétes rendelkezés semmis.

(2) Az elidegenítés és terhelés jogát szerződéssel csak a tulajdonjog átruházása alkalmával lehet korlátozni vagy kizárni és csak abból a célból, hogy a tilalom az átruházónak vagy más személynek a dologra vonatkozó jogát biztosítsa. Ingatlan esetében az ingatlan-nyilvántartásban azt a jogot is fel kell tüntetni, amelynek biztosítására a tilalom szolgál.

(3) A szerződéssel kikötött elidegenítési és terhelési tilalomba ütköző rendelkezés semmis, feltéve hogy

- a) a tilalmat az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték,
- b) a rendelkezésre jogot alapító személy egyébként rosszhiszemű volt, vagy
- c) a rendelkezés ellenérték nélkül történt.

A szerződésen alapuló elidegenítési és terhelési tilalom vonatkozásában a Ptk. 114. § (2) bekezdése továbbbifeltételeket szab:

1. A kikötés csak a tulajdonjog átruházásakor történhet. Érvénytelen tehát a tilalom kikötése a tulajdonjog átruházásától függetlenül (önállóan), de akkor is, ha a szerződés nem tulajdonátruházásra irányul. Így például a kölcsönszerződés biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat kikötni, illetve bejegyezni nem lehet (BH1995. 584.).

Megjegyzem, a rendelet azzal nem is foglalkozik, hogy az ingatlannal nem rendelkező kérelmezők (valószínűnek tartom, hogy szép számmal vannak ilyenek) tekintetében milyen ún. biztosítási intézkedést kell alkalmazni. A kérdéssel nem foglalkoztam elmélyülten, itt csak ötletszerűen felvetem például az ún. engedményezési nyilatkozatot, amikor a családban együtt élő, önálló keresettel rendelkező közeli hozzátartozók hozzájárulnak a fennálló tartozás valamely hányadának jövedelmükből való levonására (quasi kezes).

3. Ez a támogatási forma -jellegénél fogva - szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátásnak minősíthető, ezért megfelelően alkalmazni szükséges a szociális törvény (1993. évi III. tv.) idevonatkozó rendelkezéseit. Az említett törvény 17. §-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a jogszerűtlenül és rosszhiszeműen felvett támogatás összegét kamattal megemelten kell visszafizetni. Ez különösen indokolt ebben az esetben, hiszen itt kifejezetten kamatmentes kölcsönről van szó, tehát „olcsó” dolog lenne ilyen módon kölcsönhöz jutni! Fontosnak tartom felhívni a figyelmet arra, hogy a „jogszerűtlenül és rosszhiszeműen” kifejezés ún. konjunktív (együttes)

feltétel, tehát csak akkor alkalmazható, ha mindkét feltétel megvalósult! Ebből az következik, hogy ha valaki kétségtelenül jogszerűtlenül vette fel a visszatérítendő támogatást, **de nem rosszhiszeműen** (vagy legalábbis ezt nem lehet rábizonyítani), akkor vele szemben nem alkalmazható a *kamatos* visszafizettetés, csak az alapösszeget tartozik megfizetni. Ezért is szükséges a szabályozás pontos és differenciált kidolgozása! Az elmondottakra tekintettel a rendelet 5. §-a is törvénysértő. Végezetül egy megjegyzés: a rendelet 1. sz. mellékletét képező „szerződés-mintában”, a 4 havi fizetési késedelem esetére már helyesen utalnak a kamatra, csak éppen ez nem szerepel a rendeletben (a melléklet nem terjeszkedhet túl a rendelet szövegén!).

Jogosulatlanul igénybe vett ellátás megtérítése

17. § (1) Az e törvényben meghatározott feltételek hiányában vagy e törvény megsértésével nyújtott szociális ellátást meg kell szüntetni, az ellátást jogosulatlanul és rosszhiszeműen igénybevevőt pedig kötelezni kell

- a) a pénzbeli szociális ellátás visszafizetésére;
- b) természetben nyújtott szociális ellátás esetén a dolog visszaszolgáltatására vagy a szolgáltatásnak megfelelő pénzgyenérték megfizetésére;
- c) a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás esetében az intézményi térítési díj teljes összegének megfizetésére [a továbbiakban: a)-c) pont alattiak együtt: megtérítés].

(2) Az (1) bekezdés szerinti megtérítést a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 232. § (2) bekezdésében meghatározott kamattal megemelt összegben kell visszafizetni. Kamat csak a szociális ellátás jogosulatlan és rosszhiszemű igénybevétele és az erről való tudomásszerzés közötti időtartamra számítható fel.

9/2004. (11.27.) Ökrendelet (helyi közművelődés)

1. Véleményem szerint a rendelet túlságosan általános szinten fogalmaz, lényegében a közművelődési törvény (1997. évi CXL. tv.) rendelkezéseit ismétli meg, s adós marad éppen a felhatalmazást adó 77. §-ban említett **konkrét formák** meghatározásával.

76. § (1) A települési önkormányzat kötelező feladata a helyi közművelődési tevékenység támogatása.

(2) Ennek formái különösen:

- a) az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget és életesélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek, népiskolák megteremtése,
- b) a település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása,
- c) az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi kultúra értékeinek megismertetése, a megértés, a befogadás elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozása,
- d) az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek tevékenységének támogatása,
- e) a helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekérvényesítésének segítése,
- f) a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítése,
- g) a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a feltételek biztosítása,
- h) egyéb művelődést segítő lehetőségek biztosítása.

77. § A települési önkormányzat a helyi társadalom művelődési érdekeinek és kulturális szükségleteinek figyelembevételével, e törvény és a helyi lehetőségek, sajátosságok alapján rendeletben határozza meg, hogy a 76. §-ban felsoroltakból mit, milyen konkrét formában, módon és mértékben lát el.

2. Az előző pontban említett általánosságra jó példa a 3. § (3) bekezdés a) pontjának ötödik francia bekezdése, amely szerint az „önkormányzat feladata ... a Corvin Művelődési Házhoz kötődő kulturális önszerveződő csoportok ... működési feltételeinek biztosítása.” Ez nyilvánvalóan képtelenség, hiszen az önszerveződésnek éppen az a lényege, hogy lehetőleg saját erőből, autonóm módon működjenek, a különböző állami, önkormányzati szervek „gyámkodása” nélkül. Természetesen igénybe vehetnek - s igénybe is vesznek - például önkormányzati támogatást, de ez olyan mértékű lehet, amely nem korlátozza mozgásterüket, sajátos céljaik megvalósítását, ugyanakkor az önkormányzatot sem terheli az önszerveződő csoportok működési feltételeinek biztosítása. Ilyen kötelezettsége kizárólag **saját intézményei** (pl. Corvin Művelődési Ház) tekintetében van! A helyes megfogalmazás tehát az lehetne, hogy „... anyagi lehetőségeihez mérten a működési feltételeik javításához való hozzájárulás.”
3. Egy másik példa a konkrétumok hiányára: a 3. § (3) bekezdés b) pontja csupán említést tesz a közművelődési megállapodásról, de annak közelebbi lehetséges tartalmáról, a megállapodásban résztvevő felek kölcsönös jogairól és kötelezettségeiről, megkötésének és esetleges felbontásának feltételeiről stb. semmit sem tudunk.
4. A 3. § (3) bekezdés a) pontjának tizenhatodik francia bekezdése szerint a Corvin Művelődési Ház feladata a kapcsolattartás a kerületi egyházakkal. Úgy gondolom, hogy a Művelődési Ház — alapvető funkciójának megfelelően - csak kulturális vonatkozásban tarthat kapcsolatot az egyházakkal, míg az önkormányzat egészének ennél jóval összetettebb kapcsolatrendszert kell kiépítenie és ápolnia az említettekkel.

6/2004.(11.27.) ÖKrendelet (szoc. rászorultság miatti ellátások)

Előljáróban említem meg, hogy ez a rendelet hemzseg a törvénysértésektől, ezért itt eltekintek az egyéb célszerűtlenségektől, logikátlanságok elemzésétől.

1. Törvénysértő módon szűkíti a rendelet hatályát az 1. § (2) bekezdése, mivel nem utal arra a különlegesen fontosképpen a szociális ellátás egyik legalapvetőbb humánus rendelkezésére, amikor **az önkormányzat köteles - hatáskörére és illetékességére tekintet nélkül - a rászorulóknak ellátást nyújtani. A**

szociális törvény (1993. évi III. tv.) 7. § (1) bekezdése fejti ki ezt pontosan. Megjegyzem, hogy az említett (2) bekezdés még azért is törvénysértő, mivel az Európai Szociális Kartát megerősítő országok állampolgárai jogát is csorbítja azzal, hogy csupán az átmeneti segély tekintetében terjeszti ki rájuk a rendelet hatályát, holott a törvény 3. § (2) bekezdése kimondja, hogy étkeztetést, illetve szállást is kell nekik biztosítani, ha ennek hiánya az életüket, testi épségüket veszélyezteti.

3. § (1) A törvény hatálya - a (2)-(3) bekezdésben foglalt eltérésekkel - kiterjed a Magyarországon élő

a) magyar állampolgárokra,

b) állandó tartózkodásra jogosító személyi igazolvánnyal rendelkező bevándoroltakra,

c) a letelepedési engedéllyel rendelkező személyekre,

d) a magyar hatóság által menekültként elismert személyekre.

(2) A törvény hatálya a 7. § (1) bekezdésében meghatározott ellátások tekintetében az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően kiterjed az Európai Szociális Kartát megerősítő országoknak a külföldiek beutazásáról, magyarországi tartózkodásáról és bevándorlásáról szóló 1993. évi LXXXVI. törvény rendelkezései szerint jogszerűen Magyarországon tartózkodó állampolgáraira is.

7. § (1) A települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak átmeneti segélyt, étkeztetést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti.

(2) Az ellátást biztosító az (1) bekezdés szerinti ideiglenes intézkedéséről haladéktalanul értesíti a hatáskörrel rendelkező illetékes szervet. Az értesítéssel egyidejűleg követelheti a kifizetett átmeneti segély megtérítését.

2. A 2. § (4) bekezdése azért törvénysértő, mert nem határozza meg azt a mértéket, amikor a jogosultság feltételeit érintő lényeges tények, körülmények ugyan megváltoztak, mégsem szükséges a bejelentés. A szociális törvény 25. § (4) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a rendszeres ellátásban részesülő személy a családjá egy főre jutó jövedelmének növekedését csak akkor köteles bejelenteni, ha az a 10 %-ot meghaladja.

25. § (1) A jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására pénzbeli szociális ellátás nyújtható.

(2)

(3) A települési önkormányzat szociális rászorultság esetén - a szociális alapellátás keretében - a jogosult számára időskorúak járadékát, rendszeres szociális segélyt, lakásfenntartási támogatást, ápolási díjat, átmeneti segélyt állapít meg e törvényben, valamint az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint (a továbbiakban együtt: szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások).

(4) Az e törvényben szabályozott rendszeres pénzellátásra való jogosultságot nem érinti, ha a jogosultság megállapítása és felülvizsgálata, illetve két felülvizsgálat közötti időszakban a jogosult családjában az egy főre jutó jövedelem a jogosultság feltételül meghatározott értékhatárt legfeljebb tíz százalékkal haladja meg. E bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatók a rendszeres pénzellátásra való jogosultság felülvizsgálata során.

3. Az itt idézett 25. § (3) bekezdéséből jól látható a következő törvénysértés. A rendelet nem állapítja meg az időskorúak járadéka és a rendszeres szociális segélyfolyósításának feltételeit, holott ez törvényi kötelezettsége lenne (kógens rendelkezés az „állapít meg”, nem az szerepel, hogy „állapíthat meg”). Lehetséges vol-

na, hogy ezekről külön rendeletet alkottak (bár egy rendeletben lenne helyes ezeket szabályozni, de ez kisebb hiba volna!)?

4. A 3. § (5) bekezdése azért törvénysértő, mert a megszabott jövedelemhatártól méltánylást érdemlő esetben való eltérés feltételeit - tehát magát a méltányossági eljárást - egyáltalán nem szabályozza. Az Alkotmánybíróság már több határozatában megállapította, hogy az ilyen típusú rendeletalkotás jogbizonytalanságot eredményez, mert nem zárható ki az önkényes jogalkalmazás.
5. A közgyógyellátással foglalkozó 4. §-sal az a legfőbb probléma - de ez érvényes tulajdonképpen az egész rendeletre is -, hogy abból nem derül ki (főleg az érdekelt, a jogban kevésbé jártas ügyfél számára): az itt szabályozott eset **csak kiegészítése** a törvényben szabályozott, ún. normatív közgyógyellátásnak. Különösen fontosnak tartom a törvény 50. § (3) bekezdését, amely a jegyző hatáskörébe utalja a közgyógy-igazolvány kiállítását abban az esetben, ha a kérelmező családjában az egy főre jutó nettó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 100 %-át, egyedülélő esetén 150 %-át, és gyógyszerköltsége meghaladja ugyanezen összegnek (tehát jelenleg a 23.200 Ft-nak) a 10 %-át.

50. § (1) Közgyógyellátásra jogosult

a) a bentlakásos gyermek- és ifjúságvédelmi intézményben lakó, az átmeneti gondozott, az átmeneti és tartós nevelésbe vett kiskorú;

b) a 37/A. § (1) bekezdésének a) pontja szerint rendszeres szociális segélyben részesülő;

c) a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;

d) a sorkatonai családi segélyben részesülő;

e) a központi szociális segélyben részesülő;

f) a rokkantsági járadékos;

g) az, aki I., II. csoportú rokkantsága alapján részesül nyugellátásban, baleseti nyugellátásban;

h) 2a, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

(2) A települési önkormányzat képviselő-testülete az (1) és (3) bekezdésben foglaltakon kívül annak is megállapíthatja a közgyógyellátásra való jogosultságát, aki szociálisan rászorult és gyógyszerköltsége olyan magas, hogy azt létfenntartása veszélyeztetése nélkül nem képes viselni. A szociális rászorultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ánál, egyedül élő esetén annak 200%-ánál alacsonyabb nem lehet.

(3) A települési önkormányzat jegyzője közgyógyellátásra való jogosultságot állapít meg egy év időtartamra - 1996. évben december 31-ig terjedő időre, illetve ha a jogosultságot 1996. július 1-jét követően állapították meg, hat hónap időtartamra - annak a személynek, akinek havi rendszeres gyógyszerköltsége az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, egyedülélő esetén 150%-át.

6. Durva törvénysértésről árulkodik a rendelethez „függelékeként csatolt „Kérelem közgyógyellátásra jogosító igazolvány kiadása iránt” elnevezésű nyomtatvány. Ebben ugyanis az olvasható, hogy a „különös méltányosság ... elbírálásához az Alpolgármester úr jóváhagyása szükséges”. A rendeletben szó sincs az alpolgármester ilyen

jogosítványáról, de nem is lehet, mivel köztudomásúnak kellene lenni), hogy átruházott hatáskört nem lehet tovább átruházni! Természetesen ez nem jelenti azt, hogy az alpolgármester nem működhet közre ilyen ügyek elbírálásában, sőt akár még alá is írhatja az engedélyt, de mindezt a „polgármester hatáskörében eljárva” formula alkalmazásával teheti meg!

Talán szörszálhasogatásnak tűnik az itt következő észrevételem, mégis szóvá teszem: az ügyfélnek a közgyógyellátásra való jogosultsága megállapítása iránt kell kérelmet előterjesztenie, nem pedig az erre jogosító igazolvány kiadása iránt, mivel azt pozitív elbírálás esetén a jegyzőnek úgymond „automatikusan” kötelessége kiállítani a szociális törvény 51. § (3) bekezdése alapján.

51. § (1) Az igazolványt a jogosult lakóhelye szerint illetékes jegyző állítja ki.

(2) Ha az 50. § (1) bekezdésében meghatározott esetben a közgyógyellátásra jogosultság alapja nem az önkormányzat vagy a jegyző döntése, az igazolvány kiállítása feltételének fennállásáról a jegyzőt - a jogosult kérelmére - az ellátás megállapításáról döntő szerv értesíti.

(3) Az 50. § (2) bekezdése esetében a kiállítás alapja a települési önkormányzat képviselő-testületének döntése.

7. A lakásfenntartási támogatásról rendelkező 5-6. §-okban súlyos törvénysértést tartalmaz az 5. § (4) bekezdése, mely szerint a táblázat mindkét kategóriájában az egy főre jutó nettó jövedelem felső határát a törvényi mértéknél alacsonyabban, a nyugdíjminimum legfeljebb 1,5-szeresében, illetve 2-szerese alatt szabta meg (lásd a szociális törvény 38. § (4) bekezdés a) pontját).

38. § (1) A települési önkormányzat lakásfenntartási támogatást annak a személynek nyújthat, akinek a háztartásában együtt élő személyek a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségben élnek.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározottak figyelembevételével lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át, feltéve, hogy a lakásfenntartás havi költsége a háztartás havi összjövedelmének

a) 25%-át az egyszemélyes háztartás esetén, illetve, ha a háztartásban élő személyek több mint fele a 4. § (1) bekezdésének db) pontja szerinti gyermek vagy fogyatékos személy,

b) 30%-át az a) pontba nem tartozó háztartás esetén meghaladja.

(3) Az önkormányzat rendeletében határozza meg

a) a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget,

b) a (2) és az (5) bekezdésben szabályozottakon túl lakásfenntartási támogatásra jogosult személyek körét,

c) a b) pont szerinti lakásfenntartási támogatásra való jogosultságnak a háztartásban az egy főre számított havi jövedelmi határát,

d) a b) pont szerinti jogosultság feltételeként a lakásfenntartás havi költségének a háztartás havi összjövedelméhez viszonyított azon arányát, amely felett a támogatást biztosítja,

e) a lakásfenntartási támogatás összegét úgy, hogy annak egy hónapra jutó összege nem lehet kevesebb 2500 forintnál,

f) a lakásfenntartási költségek számításánál irányadó időszakot és a költségek igazolásának módját.

(4) Az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni

a) a (3) bekezdés c) pontjában említett jövedelemhatárt, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200%-ánál alacsonyabb nem lehet,

b) a (3) bekezdés d) pontjában említett arányt, hogy az a jövedelem 35%-át nem haladhatja meg.

8. Az itt következő kifogások az előzőeknél jóval kisebb súlyúak:

- az 5. § (2) bekezdésében a felvezető mondatrészből hiányzik a „meg nem haladó” szövegrészlet (az igazság kedvéért meg kell említeni, hogy a törvényi szóhasználat sem szerencsés); a helyes szöveg ez lenne:

„A jogosultakra jutó, a helyben elismert minimális lakásnagyságot meg nem haladó ...” (lásd 38. § (1) bekezdése).

A rendelkezés célja nyilvánvalóan az, hogy az átlagosnál nagyobb (ha nem is luxus méretű) területű lakásban élők, még ha jövedelmük szerényebb is, ne részesüljenek ilyen támogatásban (a „minimális” kifejezés azért szerencsétlen, hiszen a szó köznapi értelmében egy 4 fős családnál a „követelmény” 200 m²-nél nagyobb lakás lenne!);

- a rendeletben ki kellene mondani, hogy egy lakásra csak egy fő számára lehet megállapítani e támogatást (lásd a 39. § (1) bekezdését);

39. § (1) Lakásfenntartási támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megsztott lakás lakrészeit.

(3) A lakásfenntartási támogatást egy évre, vagy - ha a támogatást a fűtési szezonban a fűtési költségek miatt megnövekedett kiadásokra tekintettel nyújtják - egy fűtési szezonra kell megállapítani. A lakásfenntartási támogatás iránti kérelmet évente meg kell újítani.

- ugyancsak tartalmaznia kellene a rendeletnek - az ügyfelek jogainak és kötelességeinek érvényesítése céljából - azt, hogy a támogatás legfeljebb 1 évre (vagy egy fűtési szezonra) állapítható meg, ezért a kérelmeket meg kell újítani.

9. A temetési segélyről szóló 8. § (1) bekezdésből kimaradt a lényeg: ezt a segélyt az **eltemettető** számára kell kifizetni. Lehet, hogy ez a jogalkotónak természetesnek számít, ezért felejtette el kimondani, de az élet produkál olyan szituációkat, amikor kiderül, hogy egyesek ezt nem így gondolják. A törvény a temetési segély alapnyát egyébként igen precízen meghatározza, még differenciál is köztük aszerint, hogy köteles volt-e vagy sem az eltemettetésre.

46. § (1) A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott feltételek szerint temetési segélyt állapíthat meg annak, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedül élő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet.

(2) Temetési segély nem állapítható meg annak a személynek, aki a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény alapján temetési hozzájárulásban részesül.

(3) A temetési segély összege nem lehet kevesebb a helyben szokásos, legolcsóbb temetés költségének 10%-ánál, de elérheti annak teljes összegét, ha a temetési költségek viselése a kérelmezőnek vagy családjának a létfenntartását veszélyezteti.

10. A 8. § (5) bekezdése ugyanolyan ok miatt hibás, mint amiért az átmeneti segélyt is kifogásoltam: a méltányossági eljárásnak semmiféle feltételét nem határozza meg, tehát teljesen parttalanul a jogalkalmazó egyéni belátására bízta a döntést.

11. Az ápolási díjnál ugyanaz a hiba, mint a közgyógyellátásnál: a törvényi alapesetet - mely gyakoriságát tekintve valószínűleg a legtöbbször fordul elő - meg sem említi. Érdekes, hogy az alapeset - a súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg 18 év alatti hozzátartozó - megtalálható a kérelem nyomtatványon, de ez nem elégséges, hiszen egy mellékletben semmi olyan nem lehet, ami magában a rendeletben nincs benne! Itt említek meg egy másik problémát: a nyomtatványban szerepel - tartalmilag helyesen - nyilatkozat arról, hogy a kérelmező legfeljebb 4 órás munkaviszonnyal rendelkezik, de a rendeletben erről sincs egy szó sem!

12. Hiányolom azt a rendelkezést, amely kimondaná, hogy az ápolási díj iránti kérelmet 2 évenként meg kell újítani (ez azért is lenne fontos, mert láttuk, hogy más ellátási formáknál is van ilyen előírás, de eltérő időtartam meghatározásával).

41. § (1) Ápolási díjra jogosult - a jegyes kivételével - a hozzátartozó [Ptk. 685. § b) pont], ha önmaga ellátására képtelen, állandó és tartós felügyeletre szoruló

a) súlyosan fogyatékos, vagy

b) tartósan beteg 18 év alatti

személy gondozását, ápolását végzi.

- - - - -

(4) A települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek esetén ápolási díj állapítható meg annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy gondozását végzi. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedülálló esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet.

- - - - -

44. § (1) A 41. § (1)-(2) bekezdésében szabályozott esetekben az ápolási díj összege nem lehet kevesebb az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél.

(2) A 41. § (4) bekezdése alapján megállapított ápolási díj összege nem lehet kevesebb az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-ánál.

(3) Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. Az ápolási díjban részesülő személy az ellátás után nyugdíjjárulék és magán-nyugdíjpénztári tagság esetén magán-nyugdíjpénztári tagdíj fizetésére kötelezett. A települési önkormányzat az ápolási díj folyósításának időtartamára a társadalombiztosítási járulék nyugdíjbiztosítási ágazatára jutó járulék fizetésére kötelezett.

(4) Az ápolási díjra való jogosultság feltételeit a települési önkormányzat két évente legalább egyszer felülvizsgálja.

13. Az értelmező rendelkezések (10. §) közül kimaradt az egyik legfontosabb, a **család** fogalma, melyet a szociális törvény 4. § (1) bekezdés c) pontja határoz meg, de célszerű lett volna a közeli hozzátartozókra és az egyedülélőkre vonatkozó fogalom-meghatározásokat (d) és e) pontok) is átvenni.

c) *család*: egy lakásban, vagy személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális, gyermekvédelmi intézményben együtt élő, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező közeli hozzátartozók közössége;

d) közeli hozzátartozó

da) a házastárs, az élettárs,

db) a húszévesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező; a huszonhárom évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató; a huszonöt évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató; valamint korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetve a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- vagy más fogyatékos vér szerinti, örökbe fogadott, illetve nevelt gyermek,

de) a 18. életévét be nem töltött gyermek vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadó szülő, illetve a szülő házastársa vagy élettársa;

e) *egyedülélő*: az a személy, aki egyszemélyes háztartásban lakik;

3/2004. (11.27.) Ökrendelet (rends. gyermekv. tám. stb.)

1. A rendelet címe hiányos, mert nem tartalmazza mindazokat az ellátási formákat, melyeket pedig a rendelet részletesen meghatároz (pl. nagycsaládosok tankönyv támogatása). A hiányzó részeket lehetne egy gyűjtőfogalommal kifejezni: „természetben nyújtott ellátások”, illetve tételesen felsorolni (terjedelemre való tekintet nélkül).
2. A felhatalmazó rendelkezésre való hivatkozás rossz, mivel a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 18. § (2) bekezdése ad valójában felhatalmazást, nem pedig a hivatkozott 19-21., valamint a 28. §-ok. Ezek konkrétan meghatározott ellátások juttatásának feltételeit határozzák meg, melyek **a törvény erejénél fogva járnak a jogosultaknak**. Állításom szemléltetése céljából teljes terjedelmében közlöm a vonatkozó törvényi rendelkezéseket.

18. § (1) E törvény, valamint a települési önkormányzat rendelete szerint az önkormányzat képviselő-testülete a jogosult gyermeknek rendszeres gyermekvédelmi támogatást és rendkívüli gyermekvédelmi támogatást folyósít.

(2) A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és a fiatal felnőtt szociális rászorultságára tekintettel az e törvényben meghatározott pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, továbbá más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.

(3) E törvény szerint a gyámhivatal a gyermek gondozó szülőjének vagy más törvényes képviselőjének a gyermektartásdíját megelégtelíti, a jogosult fiatal felnőttnek otthonteremtési támogatást állapít meg, és ezen pénzbeli ellátások folyósításáról rendelkezik.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott pénzbeli ellátások megállapítását nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság, továbbá más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet kezdeményezheti.

Rendszeres gyermekvédelmi támogatás

19. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi támogatás (a továbbiakban: rendszeres támogatás) célja a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családok anyagi támogatása a gyermek családi környezetben történő ellátásának elősegítése, illetve a gyermek családból történő kiemelésének megelőzése érdekében.

(2) A települési önkormányzat képviselő-testülete a gyermeket rendszeres támogatásban részesíti, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) és a családban történő nevelkedés nem áll a gyermek érdekével ellentétben, feltéve, hogy a települési önkormányzat rendelete alapján elrendelt vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

(3) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott összeg számításánál - a kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként kell figyelembe venni

- a) a szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,
- b) a 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,
- c) a 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermeket,
- d) a 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,
- e) korhátárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetőleg a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- vagy más fogyatékos (a továbbiakban: tartósan beteg, illetőleg fogyatékos) gyermeket,
- f) az a)-e) pontokba nem tartozó, a Csjt. alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5) A kérelemben, valamint a jövedelemnyilatkozatban szereplő adatok valósága környezettanulmány készítésével vizsgálható. A jogosultság elbírálásánál a települési önkormányzat rendelete a vagyoni helyzet vizsgálatát akkor írhatja elő, ha az önkormányzat hivatalos tudomása vagy a környezettanulmány megállapításai alapján a gyermeket gondozó család életkörülményei nem felelnek meg a jövedelemnyilatkozatban szereplő adatoknak.

(6) A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a (4) bekezdésben meghatározott közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyontárára.

(7) Az (5)-(6) bekezdés alkalmazása során vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, gépi meghajtású termelő- és munkaeszközt, vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

- a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének huszonötszörösét, vagy
 - b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenötszörösét
- meghaladja, és amelynek hasznosítása nem veszélyezteti a vagyonnal rendelkező megélhetésének feltételeit. Nem tekinthető vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű.

(8) A települési önkormányzat képviselő-testülete a rendszeres támogatás iránti kérelmet elutasítja, ha a (6) bekezdésben megjelölt személyek együttesen vagy külön-külön a (7) bekezdésben meghatározott értékű vagyonnal rendelkeznek.

20. § (1) A rendszeres támogatás iránti kérelmet a szülő vagy más törvényes képviselő a lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál vagy az önkormányzat rendeletében meghatározott szervnél terjeszti elő.

(2) A rendszeres támogatás havi összege - gyermekenként - 2003. évben 4600 forint. A 2003. évet követően a rendszeres támogatás összege megegyezik az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százalékával.

(3) Ha a rendszeres támogatást jogerősen megállapították, az a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet

- a) a tárgyhónap tizenötödikéig nyújtották be, a támogatás teljes összegét,
 - b) a tárgyhónap tizenötödikét követően nyújtották be, a támogatás ötven százalékát
- kell kifizetni, feltéve, hogy az önkormányzat rendeletében ennél kedvezőbb feltételeket nem állapít meg.

(4) A rendszeres támogatásra való jogosultság feltételeit - a 19. §-ban meghatározottak alapulvételével - a települési önkormányzat évente legalább egyszer felülvizsgálja. A folyósítás időtartama a feltételek fennállásáig tart. Ha a rendszeres támogatásra való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

- a) a tárgyhónap tizenötödikéig következik be, a támogatás ötven százalékát,
- b) a tárgyhónap tizenötödikét követően következik be, a támogatás teljes összegét

kell kifizetni, feltéve, hogy az önkormányzat rendeletében ennél kedvezőbb feltételeket nem állapít meg.

(5) A feltételek fennállása esetén a rendszeres támogatás a gyermek nagykorúvá válása esetén is megállapítható, illetve a már megállapított támogatás továbbfolyósítható addig az időpontig, ameddig a gyermek nappali oktatás munkarendje szerinti tanulmányokat folytat, de legfeljebb huszonharmadik évének betöltéséig.

(6) A feltételek fennállása esetén a rendszeres támogatás a gyermek nagykorúvá válása után is megállapítható, illetve a már megállapított támogatás tovább folyósítható, ha a jogosult felsőfokú iskola nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be. Házasságkötés esetén a rendszeres támogatás csak akkor szüntethető meg, ha a jogosult házasságkötése szerinti új családban az egy főre jutó jövedelem összege, illetve vagyon értéke meghaladja a 19. § (2) bekezdésében meghatározott jövedelemhatárt, illetve vagyon értékét.

(7) Ha a jogosult nagykorúvá válik, részére a rendszeres támogatást saját jogán kell folyósítani.

(8) A 19. §-ban meghatározott feltételek fennállása esetén emelt összegű rendszeres támogatás illeti meg azt az adóköteles jövedelemmel nem rendelkező, tartásra köteles, nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, nyugdíjszerű rendszeres szociális pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesülő hozzátartozót, akit a gyámhivatal a gyermek gyámjául rendelt. Az emelt összegű rendszeres támogatás havi összege - gyermekekenként - 2003. évben 9200 forint. A 2003. évet követően az emelt összegű rendszeres támogatás összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

20/A. § Azon tanulói vagy hallgatói jogviszonnyal rendelkező gyermek után, akire tekintettel a tárgyév június hónapjában rendszeres támogatást folyósítanak - kormányrendeletben meghatározott mértékű - egyszeri támogatás jár. Az egyszeri támogatás összegét a június hónapban esedékes rendszeres támogatás folyósításával egyidejűleg kell kifizetni.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

21. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete a gyermeket a rendeletében meghatározott mértékű rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti (a továbbiakban: rendkívüli támogatás), ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

(2) Elsősorban azokat a gyermekeket, illetve családokat kell alkalmanként rendkívüli támogatásban részesíteni, akiknek az ellátásáról más módon nem lehet gondoskodni, illetve az alkalmanként jelentkező többletkiadások - különösen a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása, a gyermek fogadásának előkészítéséhez kapcsolódó kiadások, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásának, illetve a gyermek családba való visszakerülésének elősegítése, betegség vagy iskoláztatás - miatt anyagi segítségre szorulnak.

(3) A rendkívüli támogatás iránti kérelmet a szülő vagy más törvényes képviselő a lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál vagy az önkormányzat rendeletében meghatározott szervnél terjeszti elő.

Természetben nyújtott ellátások

28. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testületének döntése alapján a rendszeres és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás természetbeni ellátás formájában is nyújtható, különösen a védelembe vett gyermek számára.

(2) Természetbeni ellátás különösen az általános iskolás gyermekek tankönyv- és tanszerellátásának támogatása, a gyermekintézmények étkezési térítésének díjkezdvezménye, tandíj, egészségügyi szolgáltatásért fizetendő térítési díj, illetve egyéb ellátás kifizetésének átvállalása.

3. Az a szomorú, hogy ahol kellett volna „aktualizálni” a törvény szövegét, ott még ezt is elmulasztották. Furcsa **2004. február 27-én** azt írni egy rendeletben (2. § (7) bekezdése), hogy „az emelt összegű rendszeres támogatás összegének emeléséről 2004. évtől az Országgyűlés dönt” (így, jövő időben!), amikor ez már megtörtént a **2003. december 22-én** kihirdetett, a Magyar Köztársaság 2004. évi költségvetéséről és az államháztartás hároméves kerekeiről szóló 2003. évi CXVI. törvényben! E törvény 56. §-ának (1)

bekezdése szerint az emelt összegű támogatás összege 2004. évben **9.750 Ft.**

56. § (1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 20. § (8) bekezdése szerinti emelt összegű rendszeres támogatás havi összege 2004. évben - gyermekeként - 9750 forint.

4. A 3. §-ban szabályozott súlyosan fogyatékosok kiemelt támogatása valóban az önkormányzat által rendszeresített forma, de talán érdemes lett volna megfontolni azt, hogy ha csak a **szülők egyike** súlyosan fogyatékos, akkor egy mérsékeltebb (de még mindig megemelt) összegű támogatás illeti meg az ilyen családban nevelkedő gyermeket. A (3) bekezdés félreérthetően van megfogalmazva, a jogalkotó valószínűleg **vagyilagosan** kívánja meg az (1), illetve (2) bekezdésben foglaltak meglétét.
5. A 4. § (4) bekezdése -r a többi rendelet hasonló tárgyú rendelkezéséhez hasonlóan - **jogszabálysértő**, mivel a méltányossági eljárás kereteit semmilyen módon sem szabja meg.
6. A vásárlási támogatásról szóló 5. § (3) bekezdése érthetetlen, mivel úgy rendelkezik, hogy a (2) bekezdésben foglaltakat - mely e támogatás **összegéről** szól - súlyosan fogyatékos gyermek esetén nem kell alkalmazni. A jogalkotónak nyilvánvalóan nem az volt a szándéka, hogy e gyermekek nem kaphatnak ilyen támogatást, ellenkezőleg, valószínűleg azt akarta, hogy esetükben az összeg meghaladhatja az öregségi nyugdíj legkisebb összegének másfélszeresét. Kérdés, hogy mennyivel? A felső határt ilyen esetben is meg kell határozni.
7. Az eljárási szabályokat tartalmazó 8-13. §-ok elemzése kapcsán szükségesnek tartom a figyelmet felhívni arra a gyermekvédelmi igazgatásban érvényesülő sajátos feladat- és hatáskör megosztási mechanizmusra, mely szerint egyes jogköröket a képviselő-testület és a jegyző mellett a polgármesteri hivatal gyámügyi ügyintézője (a törvény szóhasználatában: városi gyámhivatal) gyakorolja. Ennek bővebb kifejtése a rendeletek törvényességi elemzése keretében nem lehetséges, de feltétlenül tekintetbe kell venni például akkor, amikor a rendelet azt írja elő, hogy ki bírálja el a kérelmeket. Ilyen okból semmiképpen sem helytálló a 8. § (1) bekezdése, mely szerint a rendeletben szabályozott valamennyi ellátásról a Polgármester dönt.

- b) a települési önkormányzat jegyzője,
c) a kijelölt városi, fővárosi kerületi polgármesteri hivatal gyermekvédelmi és gyámügyi ügyintézője (a továbbiakban együtt: városi gyámhivatal),
d) a megyei, fővárosi közigazgatási hivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatot ellátó szerve (a továbbiakban együtt: megyei gyámhivatal) [a c) és d) pont a továbbiakban együtt: gyámhivatal] gyakorolja.

Budapest, 2004. március 29.

Gyereer András
önkormányzati képviselő